

Turvallisuuskomitea
Säkerhetskommittén
The Security Committee

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

Alustus ”Mihin koulutuksen järjestäjien tulee varautua?”-seminaarissa 3.9.2025

Muuttunut turvallisuusympäristö

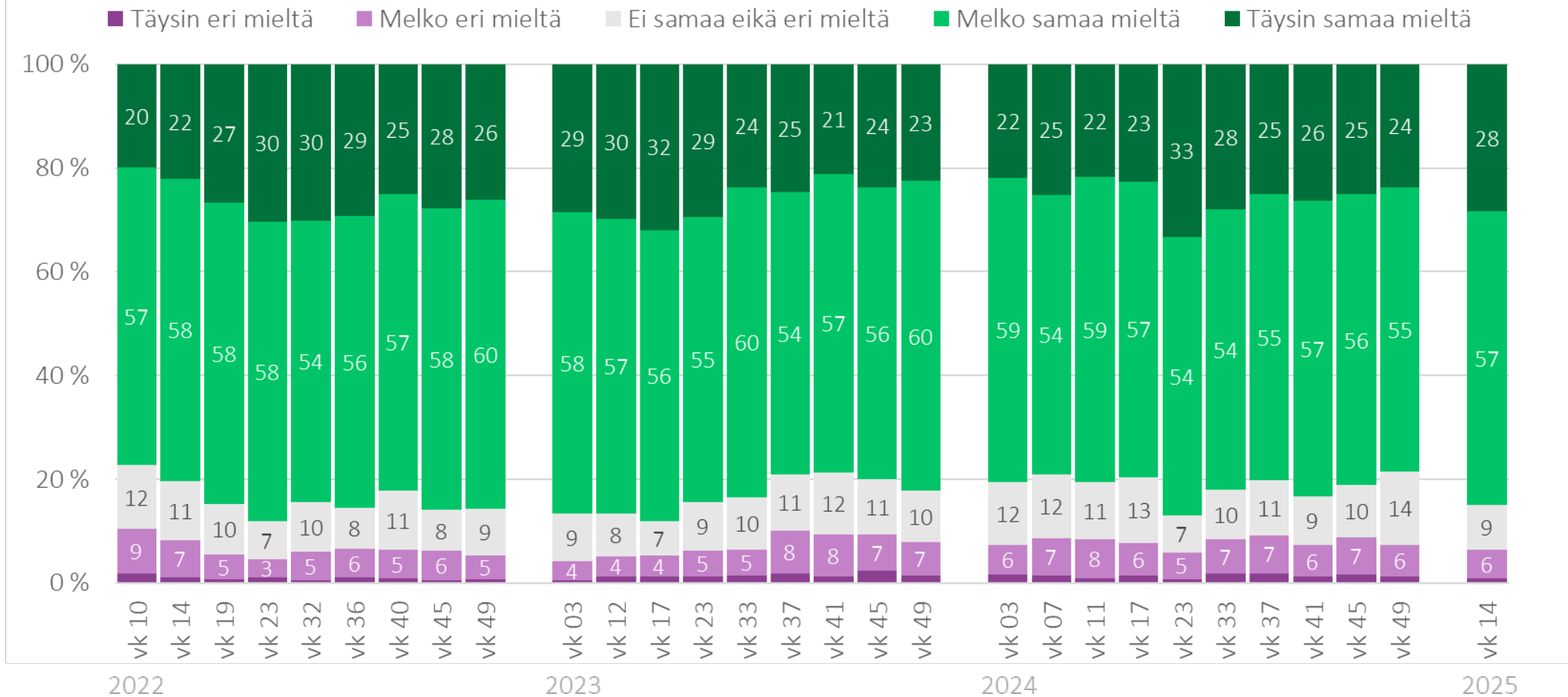
- Suomen lähialueen tilanne
- Euroopan unioni ja Nato Suomen turvallisuusyhteisöinä
- Valtasuhteet murroksessa
- Maailmanlaajuiset kehityskulut
- Sääntöpohjainen kansainvälinen järjestelmä

Suomen turvallisuuden takaaminen edellyttää luovimista nopeasti muuttuvassa ja vaikeasti ennakoitavassa globaalissa toimintaympäristössä, jota leimaavat monipuolistuvat turvallisuusuhkat, lisääntynyt strateginen kilpailu ja vastakkainasettelu sekä ilmastonmuutoksen ja luontokadon kaltaiset koko ihmiskuntaa koskevat ongelmat.

Suomalaisten tuntemuksia turvallisuudesta 1 (2)

”Koen, että elämäni on turvallista?”

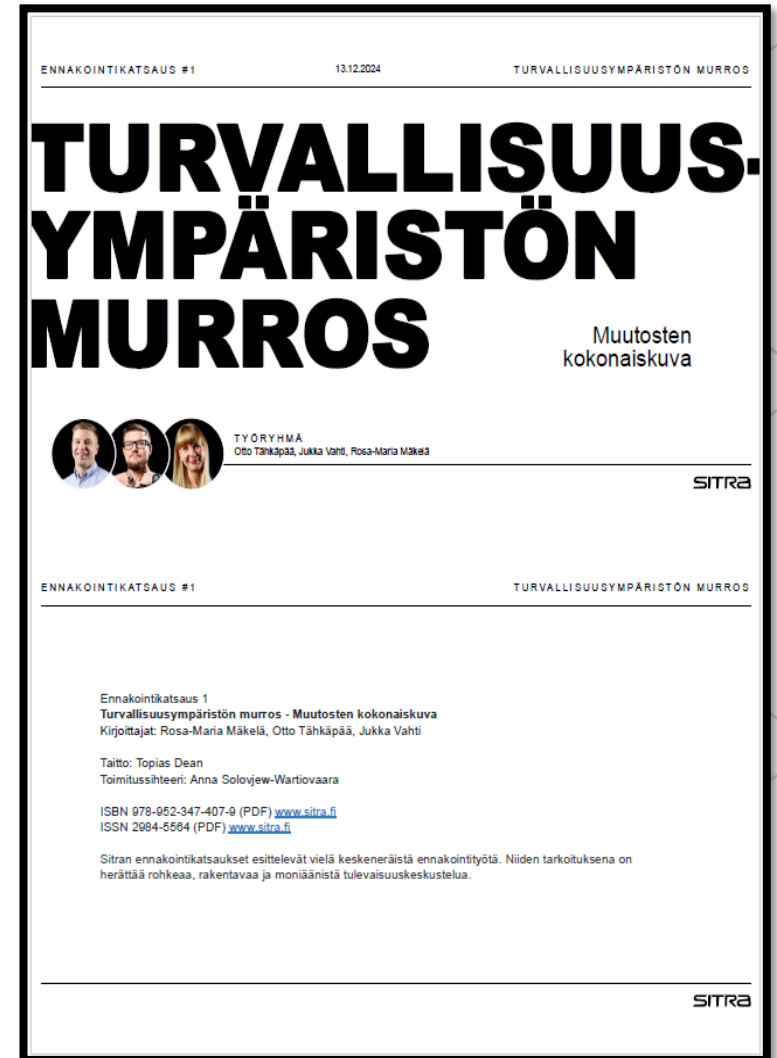

Lähde: Kansalaispulsssi – 62. kierros

Kahdeksan kymmenestä suomalaisesta kokee elämänsä tällä hetkellä turvalliseksi.

Turvallisuusympäristön murros

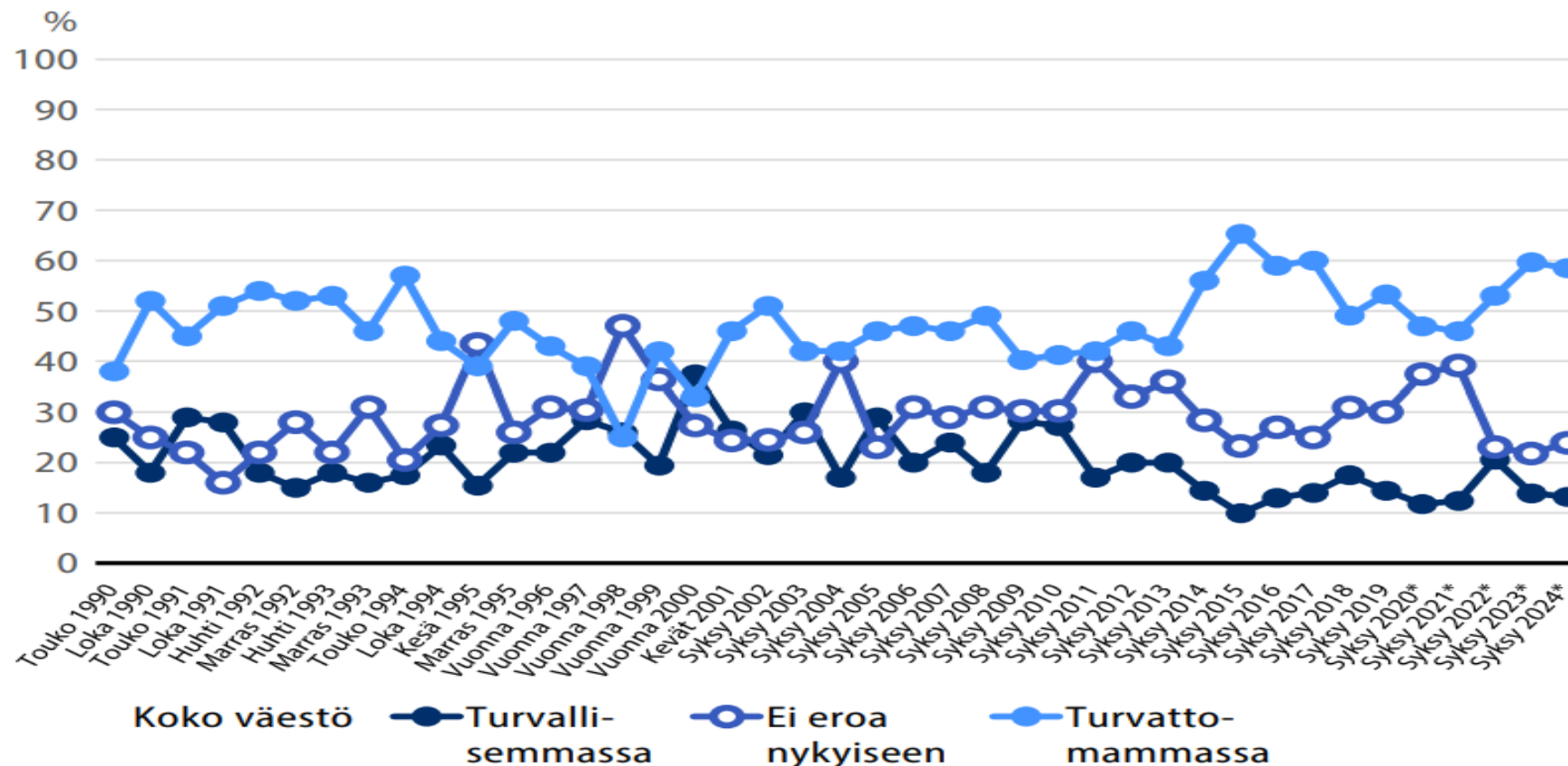
- Kansainvälinen järjestelmä murenee
- Teknologia kietoutuu turvallisuuteen
- Taloudellinen valtapolitiikka korostuu
- Ympäristökriisit lietsovat turvattomuutta
- Yhteiskunnallinen liima rakoilee

Yhteiskunnan kriisinkestävyys muodostuu myös kyvystä analysoida vaihtoehtoisia kehityskulkuja, joissa uhat ja mahdollisuudet edellyttävät erilaisia toimenpiteitä varautumisen tueksi. Ennakoiva toimintakulttuuri on edellytys tulevaisuuden muutoksiin varautuneelle ja valmistautuneelle yhteiskunnalle.

Suomalaisten tuntemuksia turvallisuudesta 2 (2)

”Jos ajattelette nykyistä maailmantilaa kokonaisuutena, niin uskotteko Suomen ja suomalaisten elävän seuraavien viiden vuoden aikana turvallisemmassa vai turvattomammassa maailmassa kuin nykyään?”

Lähde: Suomalaisten mielipiteitä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, maanpuolustuksesta ja turvallisuudesta (MTS 2024:1)

Kuusi kymmenestä arvioi, että elämämme on tulevaisuudessa turvattomampi.

Otteita Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmasta

- Hallitus selvittää **turvallisuuskomitean** toimintakyvyn vahvistamista ja mahdollista siirtoa toimivaltaa muuttamatta valtioneuvoston kansliaan.
- **Kokonais- ja kyberturvallisuuden johtamisrakenne** uudistetaan hallituskauden aikana pääministerin johdolla.
- **Valtioneuvoston häiriötilanteiden hallinnan ja kriisijohtamisen toimintamallista** laaditaan valtioneuvoston periaatepäätös, ja sitä kehitetään valtioneuvoston yhteisen suunnittelukeskusmallin suuntaan.
- Suomi varautuu hybridiuhkiin ennakoivasti. Hallitus uudistaa kansallisen **kyberturvallisuusstrategian** vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä.
- Kokonais- ja kyberturvallisuuden johtamisrakenne uudistetaan hallituskauden aikana. Uudistuksessa varmistetaan viranomaisten vastuunjaon ja toimivaltuuksien selkeys ja tiedonvaihdon tehokkuus sekä toteutetaan näiden edellyttämät **lainsäädäntömuutokset**.
- Hallitus arvioi **kansallisen turvallisuuden** valtioneuvostotason johtamisen nykytilan ja tekee sen jälkeen tarvittavat muutokset rakenteisiin, hallintoon sekä poliittisen ohjauksen muotoihin.
- Hallitus varmistaa viranomaisten riittävät toimivaltuudet ja resurssit **kansallisen riskiarvion** uhkien torjuntaan ja kriisien johtamiseen.
- Toteutetaan kaikilla hallinnonaloilla häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaistarkastelu. **Sektorilainsäädännön** päivitystyö toteutetaan samanaikaisesti **valmiuslainsäädännön uudistamisen** kanssa eli syksyyn 2025 mennessä.
- Toteutetaan valtioneuvoston kanslian toimesta laaja, ulkopuolinen tutkimushanke koronakriisin opetuksista. Tutkimushankkeessa käsitellään ainakin **kriisin johtamista**, varautumista ja perusoikeusrajoituksia

Turvallisuuden kehittämislle on selkeää poliittista tahtoa.

Uudistettu Yhteiskunnan turvallisuusstrategia

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia kuvaa kokonaisturvallisuuden toimintamallin

Yhteinen viitekehys kokonaisturvallisuuden toteuttamiseen

**Toimintamallin viides päivitys
- ensimmäinen versio vuonna 2003**

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia on tarkoitettu kaikkien kokonaisturvallisuuden toimijoiden käyttöön. Se tarjoaa jokaiselle yhteisen viitekehysten kokonaisturvallisuuden toteuttamiseksi omista lähtökohdista.

Kokonaisturvallisuuden muutostekijöitä ja muutostarpeita

Muutostekijöitä

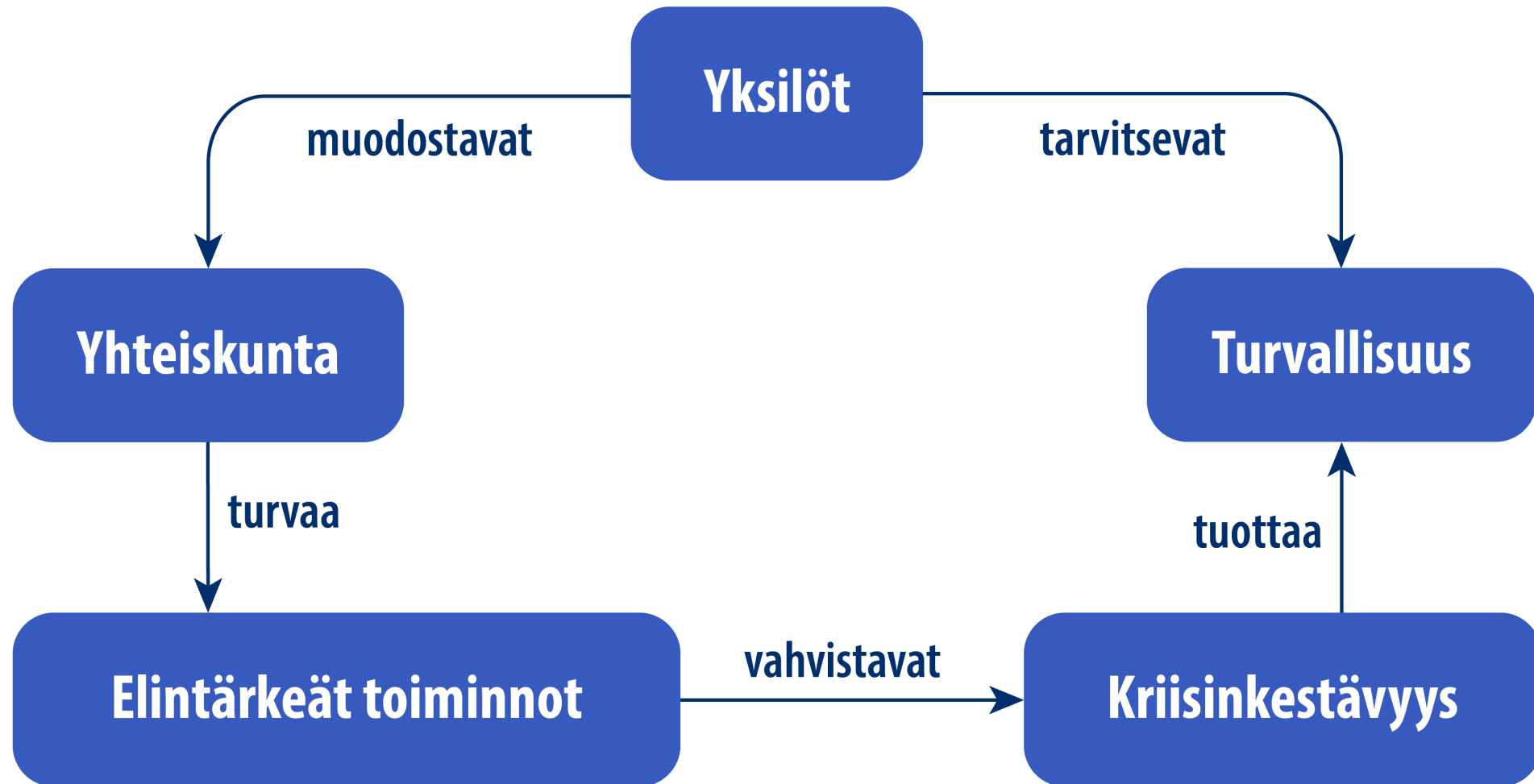
- Turvallisuusympäristön muutos
- Suomen Nato-jäsenyys
- EU:n kasvu turvallisuustoimijana
- Kotimaan kriiseistä saadut kokemukset
- Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan kerätyt opit
- Hallinnolliset muutokset
- Muut turvallisuushankkeet

Muutostarpeita

- Varautumisen lisäksi käsiteltävä kykyä vastata häiriötilanteisiin ja kriiseihin eli vastetta.
- Elintärkeiden toimintojen ja toimijoiden sijasta painotettava enemmän itse toimintaa.
- Kytköstä EU:n ja Naton kehittyvään resilienssityöhön on vahvistettava.
- Yksilöiden vastuuta turvallisuuden avaintoimijoina on tarpeen korostaa.

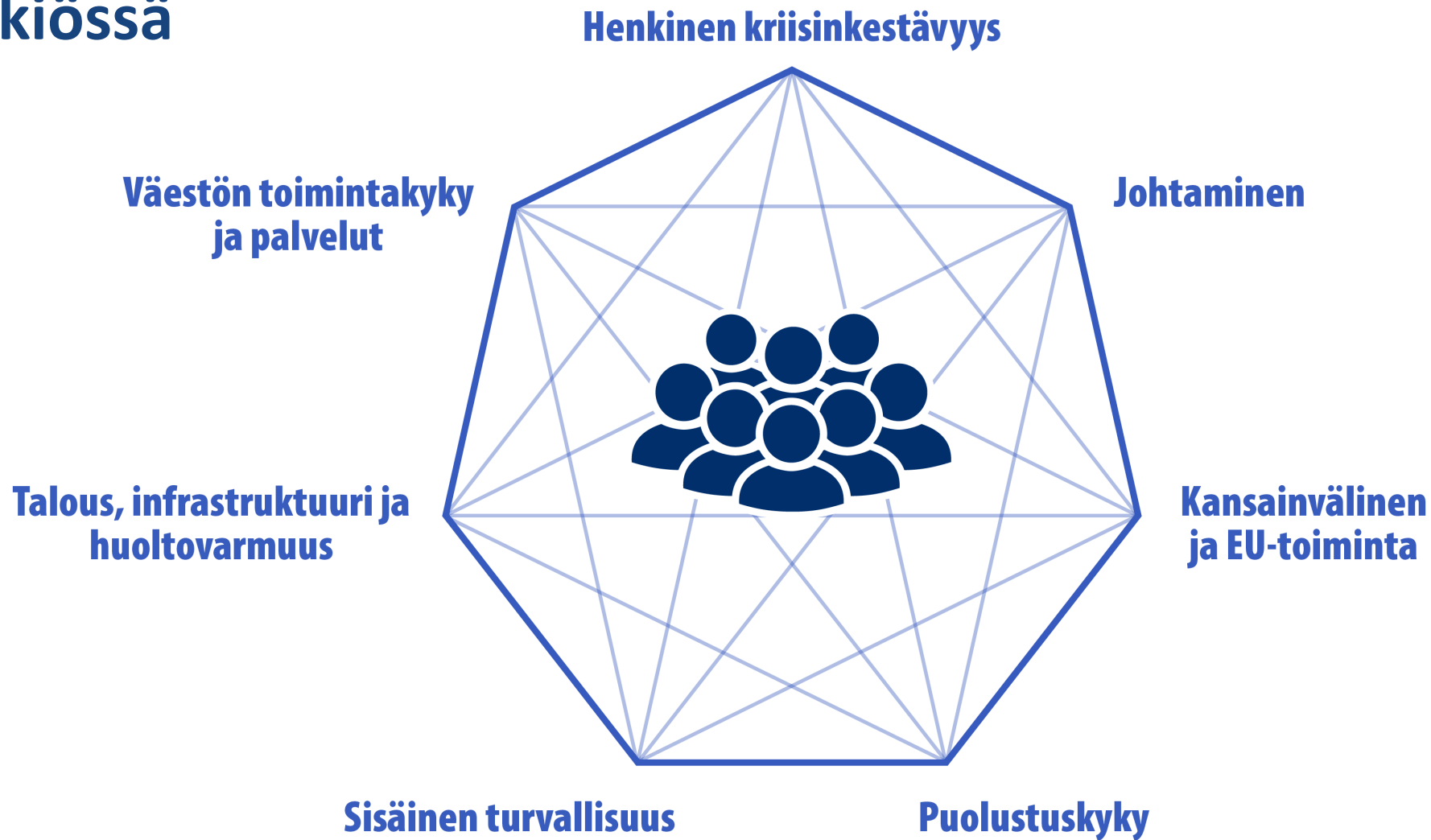
Yhteiskunnan turvallisuusstrategia uudistettiin vastaamaan uuden turvallisuusympäristön vaatimuksia. Kokonaisturvallisuuden uudistustyöllä on liityntöjä useisiin muihin käynnissä oleviin turvallisuushankkeisiin, jotka on huomioitu kirjoitustyön aikana.

Kokonaisturvallisuuden toimintamalli pähkinänkuoressa

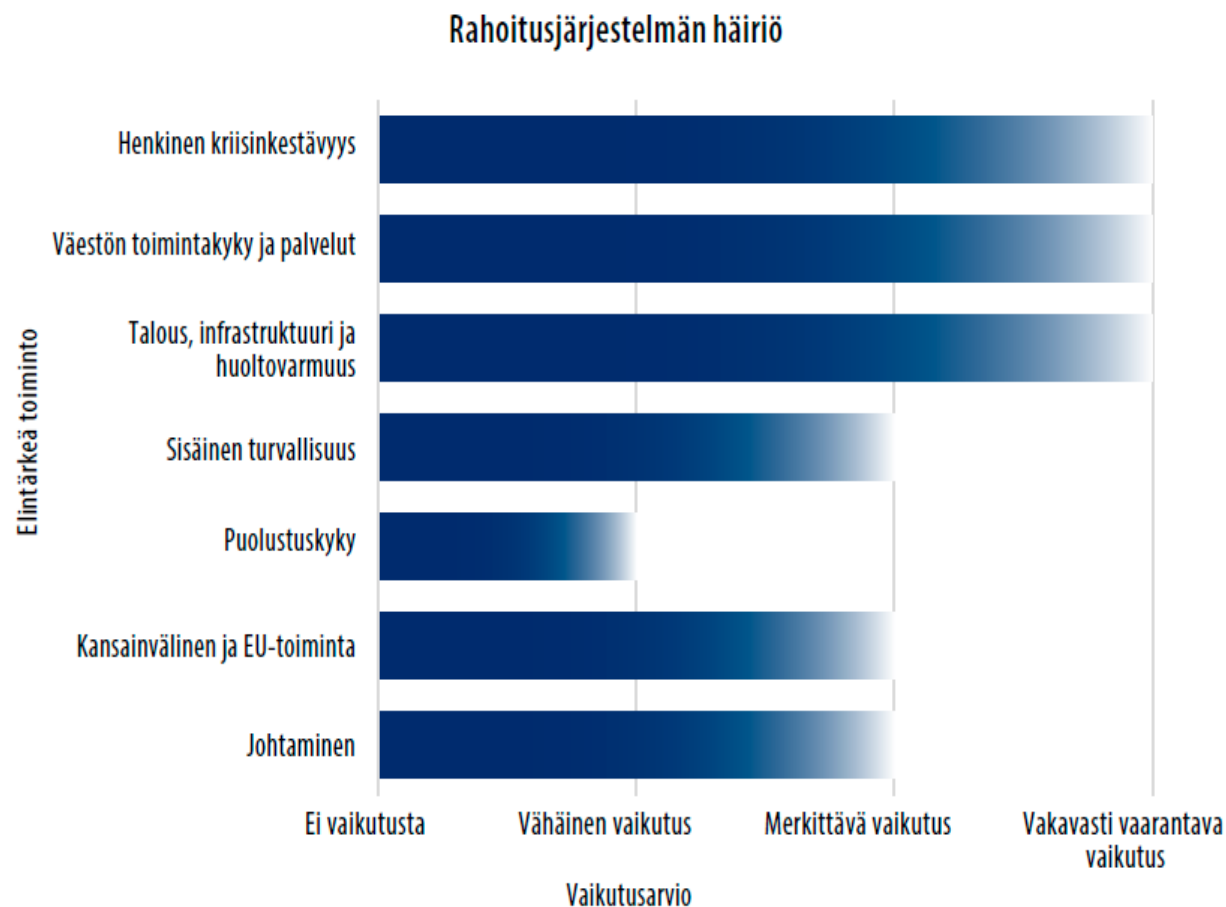
Kokonaisturvallisuus luo perustan suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestävyydelle. Kokonaisturvallisuuden toimintamallissa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoiminnalla kaikissa olosuhteissa ja kaikilla tasoilla.

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot kokonaisturvallisuuden keskiössä

Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot ovat yhteiskunnan toimivuuden kannalta välttämättömiä, kaikissa tilanteissa ylläpidettäviä toimintoja. Toiminnot ovat vahvasti keskinäisriippuvaisia.

Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuu ihmisten aiheuttamia, teknologisesta kehityksestä syntyneitä ja luonnosta johtuvia moninaisia uhkia. Niihin liittyvien riskien arviointi antaa perusteita varautumiselle ja vasteelle.

Toteutuessaan uhkat voivat aiheuttaa häiriötilanteita ja kriisejä.

Strategiset tehtävät turvallisuustoimien lähtökohtana

Väestön toimintakyky ja palvelut

- 47. Sosiaaliturva: toimeentulon turvaaminen (STM)
- 48. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaaminen (STM)
- 49. Kasvatus-, koulutus- ja tutkimusjärjestelmän ylläpitäminen (OKM)

Henkinen kriisinkestävyys

- 50. Kulttuuripalvelujen ylläpitäminen ja kulttuuriomaisuuden suojeleminen (OKM)
- 51. Hengellisen toiminnan edellytysten turvaaminen (OKM)
- 52. Nuorisotyön ja -toiminnan sekä liikunnan kansalaistoiminnan ylläpitäminen (OKM)
- 53. Viestintä (Kaikki ministeriöt)
- 54. Syrjäytymisen ja eriarvoisuuden ehkäiseminen (STM, OKM, TEM)
- 55. Vapaaehtoistoiminnan edistäminen (Kaikki ministeriöt ja järjestöt)
- 56. Väestön toipuminen (Kaikki ministeriöt ja järjestöt)

Johtaminen

- 1. Valtion ylimmän johdon päätöksenteon tukeminen ja toimintaedellytysten turvaaminen (VNK)
- 2. Valtion ylimmän johdon tilannekuvan ylläpitäminen (VNK, muut ministeriöt)
- 3. Viestinnän toimivuus (VNK, muut ministeriöt)

Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus

- 27. Taloudellisten voimavarojen hankkiminen ja kohdentaminen (VM)
- 28. Rahoitusjärjestelmän toiminnan turvaaminen (VM)
- 29. Julkisen hallinnon toimintaedellytysten ja palvelujärjestelmän toiminnan turvaaminen (VM, SM, muut ministeriöt)
- 30. Vakuutustoiminnan turvaaminen (STM)
- 31. Energiahuollon turvaaminen (TEM)
- 32. Sää- ja olosuhdepalvelujen saatavuuden varmistaminen (LVM)
- 33. Liikenneverkkojen ja -palveluiden sekä huoltovarmuuteen liittyvien kuljetusten varmistaminen (LVM, TEM, VM, STM, SM, PLM)
- 34. Viestintäverkkojen ja palveluiden saatavuuden, turvallisuuden ja toimintavarmuuden varmistaminen (LVM)
- 35. Kyberturvallisuuden yhteistoimintamallin ylläpitäminen (LVM, muut ministeriöt)
- 36. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien toimivuuden sekä keskeisten tarvikkeiden saatavuuden turvaaminen (STM, TEM, VM)
- 37. Ympäristön muutosten, luontokadon ja ilmastomuutoksen havainnointi ja seuranta sekä niistä aiheutuvien uhkien torjunta ja muutoksiin varautuminen (YM, MMM, muut ministeriöt)
- 38. Jätehuollon turvaaminen (YM)
- 39. Rakentamisen turvaaminen (YM)
- 40. Asumisen turvaaminen (YM)
- 41. Vesihuollon turvaaminen (MMM, STM, YM)
- 42. Tulva- ja kuivuusriskien hallinta ja patoturvallisuuden varmistaminen (MMM)
- 43. Työvoiman saannin turvaaminen (TEM)
- 44. Elintärkeän teollisuus- ja palvelutuotannon turvaaminen (TEM)
- 45. Elintarvike- ja päivittäistavarahuollon turvaaminen (MMM, TEM, STM, UM, VM)
- 46. Avaruuspalveluiden saatavuuden varmistaminen (TEM, LVM, PLM, SM, UM, MMM, YM, OKM)

Kansainvälinen ja EU-toiminta

- 4. Suomen toiminta Euroopan unionissa; EU-asioiden kansallisen valmistelun ja käsittelyn, yhteisvastuun sekä keskinäisen avunannon turvaaminen (VNK, muut ministeriöt)
- 5. Kansainvälisten suhteiden ylläpitäminen ja kehittäminen (UM, muut ministeriöt)
- 6. Kansainvälinen kriisinhallinta, humanitaarinen apu sekä kansainvälinen pelastustoiminta (UM, PLM, SM, VNK, STM, OM)
- 7. Suomalaisten suojeleminen ja avustaminen ulkomailla (UM)
- 8. Suomen ulkomaankaupan sujuvuuden varmistaminen (UM, TEM, MMM, SM, LVM, VM, STM, muut ministeriöt)

Puolustuskyky

- 9. Suomen sotilaallinen puolustaminen (PLM)
- 10. Kokonaisuunpuolustuksen yhteensovittaminen (PLM, muut ministeriöt)

Sisäinen turvallisuus

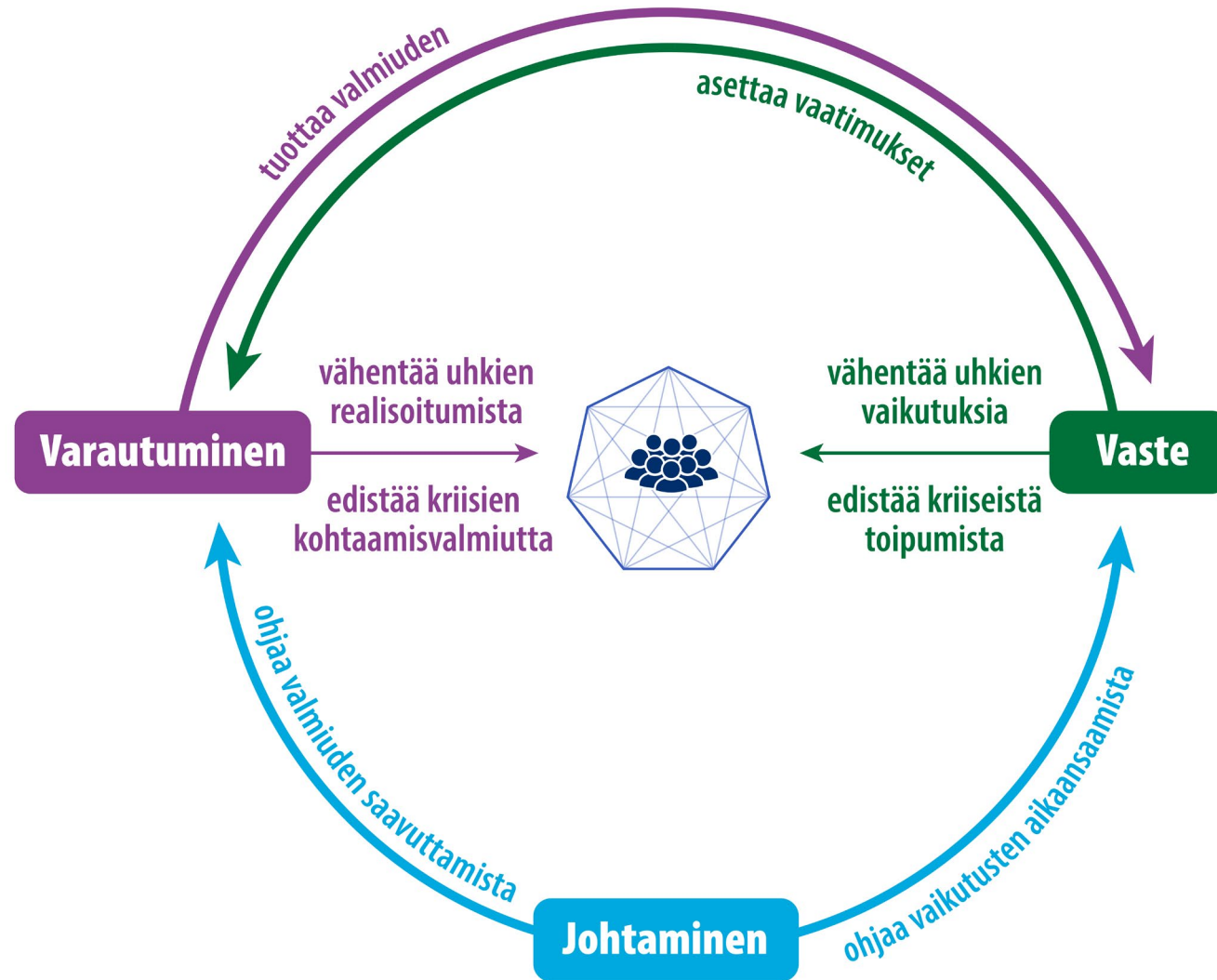
- 11. Oikeusjärjestelmän toimintakyvyn turvaaminen (OM, SM)
- 12. Vaalien toimeenpanon ja demokratian edellytysten turvaaminen (OM)
- 13. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen (SM)
- 14. Yhteiskuntajärjestystä vaarantavan rikollisuuden torjunta (SM, OM)
- 15. Rajaturvallisuuden varmistaminen (SM)
- 16. Ulkomaan tavaraliikenteen toimitusketjujen turvallisuuden ja tavaraturvallisuuden varmistaminen (VM)
- 17. Väestön suojaaminen (SM)

- 18. Meripelastuksen suorituskyvyn varmistaminen (SM)

- 19. Häätäkeskustoiminta (SM, STM)
- 20. Pelastustoimi (SM, STM)
- 21. Maahanmuuton prosessien turvaaminen (SM, UM, TEM)
- 22. Laajamittaisen tai välineellistetyin maahantulon hallinta (SM)
- 23. Ympäristövahinkojen torjunta ja ennaltaehkäisy (SM, YM, LVM, TEM, PLM)
- 24. Biologisiin uhkiin varautuminen (STM, MMM, PLM, YM, UM, SM, VM, TEM)
- 25. Säteilyvaaratilanteisiin varautuminen (STM, SM, MMM, YM, PLM, TEM)
- 26. Kemikaaliuhkiin varautuminen (STM, SM, YM, PLM, TEM, LVM, VM)

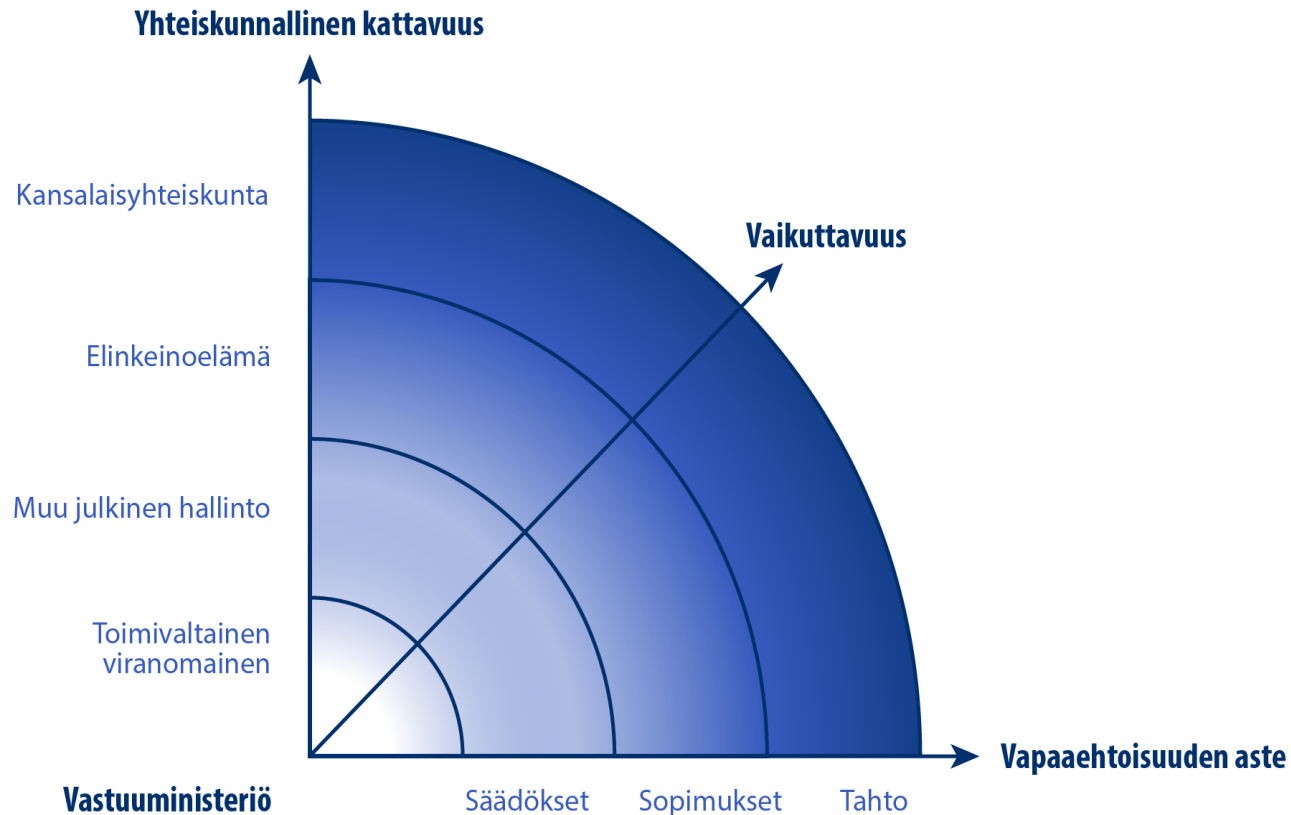
Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan toimeenpanemalla 56 lainsäädäntöön perustuvaa, sopimuksin vahvistettua ja vapaaehtoisuudella täydennettyä strategista tehtävää.

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Strategiset tehtävät sisältävät sekä varautumiseen että vasteeseen liittyviä johdettuja toimenpiteitä. Ne toteutetaan yhtenevin periaattein.

Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kansainvälinen taso

Kansallinen taso

Alueellinen taso

Paikallinen taso

■ Julkinen hallinto

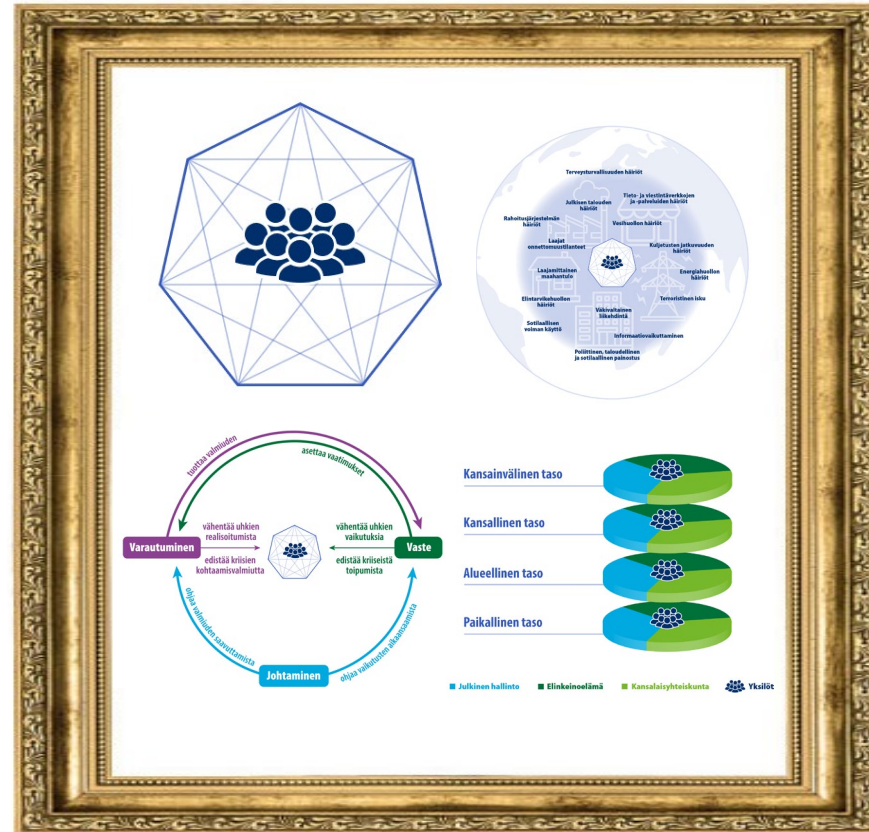
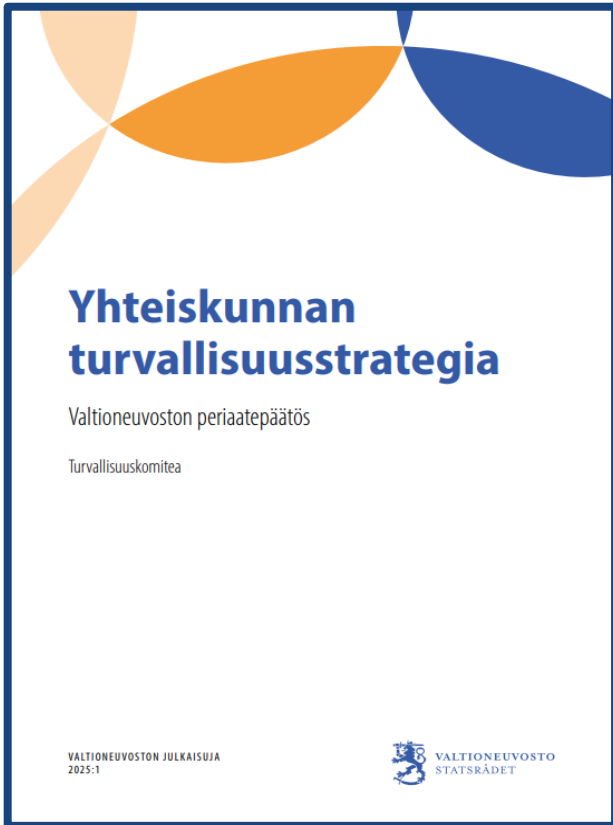
■ Elinkeinoelämä

■ Kansalaisyhteiskunta

■ Yksilöt

Yhteiskunnan kaikki toimijat osallistuvat yhdessä elintärkeiden toimintojen turvaamiseen. Yhteistoiminta ulottuu paikallistasolta kansainväliselle tasolle saakka. Yksilöt ovat kokonaisturvallisuuden avaintoimijoita.

Strategian toimeenpanosta

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia on tarkoitettu kaikkien kokonaisturvallisuuden toimijoiden käyttöön. Se tarjoaa jokaiselle yhteisen viitekehyksen kokonaisturvallisuuden toteuttamiseksi omista lähtökohdista.

Mihin koulutuksen järjestäjien tulee varautua?

1. Varmistamaan varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukio- ja ammatillisen koulutuksen sekä korkeakoulutuksen jatkuminen kaikissa tilanteissa (esim. suunnitelmat, henkilöstö, materiaali).
2. Väestön turvallisuustietojen, -taitojen ja -asenteen suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen vahvistaminen (esim. opetusohjelmat, opetusmateriaali, opetushenkilöstön osaaminen).

Kokonaisturvallisuus kuuluu kaikille.

Kasvatus, koulutus ja osaamisen ylläpitäminen tukevat väestön psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia edistämällä yksilöiden kykyä käsitellä ja kohdata häiriö- ja poikkeustilanteita.